18. ԳՅՈՒԼԱԹԱՂ ԳՅՈՒՂ

Գյուղում եղել է Մելիքական ապարանք, այժմ հիմնապատերն են մնացել և բուրգերի կեսերը։ Գյուղի վերի գերեզմանոցի մեջ կա մի գեղաքանդակ խաչքար XIII դարի։

291. Մելիքական տան մուտքին եղել է՝

Այս է Մելիք Աստուածա թվ. ՌՄԽԸ: (1799):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 215։

19. ՄՆԾՇԵՆ ԳՅՈՒՂ

Գյուղամիջի ս. Գևորգ եկեղեցին հիմնովին քանդված է. պատերին եղած երեք արձանագրությունը առնում ենք Բարխուդարյանցից.

292. Ս. ԳԵՎՈՐԳԻ ավազանի վրա եղել է.

Թվ. ՌԿԹ: (1620). բնաս · · · յիշեցէք ի Քրիստոս.

Հրատ. Բարխուդարեանց, 219։

293. Ս. ԳԵՎՈՐԳԻ խորանի հյուսիսային կողմում.

Սուրբ խաչս բարեխաւս Կարապետ եպիսկոպոսին. սայ է լեալ պատճառ սուրբ եկեղեցոյս (շինութեան). թվ. ՌՂԹ: (1650):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 219։

294. ԽԱՉՔԱՐԻ վրա.

Սուրբ խաչս բարեխաւս Հայրապետին, եղբայր պարոն տէր:

Հրատ. Բարխուդարեանց, 219։

20. ՍԱՂԱՎՈՒԶ ԳՅՈՒՂ ԵՎ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ ԿԱՄ ՔԸՂԸՔԱՏԵՂ

Մաղավուզ գյուղում հին հուշարձաններ չկան, բայց գյուղից դեպի արևմուտք, Թարթառ գետի աջ ափին, Երից Մանկանց վանքի դիմաց տարածված են մի ընդարձակ և հին բնակավայրի ավերակները, որին տեղացիք Մայրաքաղաք կամ Քըղըքատեղ անունն են տալիս. այստեղ կան շատ հին և մելիքական շրջանի շինությունների ավերակներ, բերդի պարիսպներ ու բուրգեր, եկեղեցիների և մատուռների ավերակներ ու գերեզմանատուն։ Ոչ շատ հեռավոր անցյալում ավերակների ծայրում, գրեթե ամբողջ վիճակում, կանգնած է եղել Մելիք Աղամի ապարանքը։ Այդ բոլորն այժմ ծածկված են ծառերով և փշավոր թփերով, իսկ հնավայրի ավերակները շրջակա գյուղերի համար ծառայում են որպես քարհանք։

Գերեզմանատունն առավել մնացած է. Բարխուդարյանցն այստեղից արտագրել է հետևյալ արձանագրությունները.

295. ՄԱՏՈՒՌԻ մուտքի բարավորի վրա՝

Թիւ ՉԹ: (1260) էր. կամաւ Աստուծոյ ես Խուտում շինեցի զեկեղեցիս. եղբայր իմ Վահրամշահ. ի յիշատակ մեզ և ծնողաց մերոց. ի յիշխանութեան Սւֆանին և յամիրութեան Փախրադինին և ի յառաջնորդութեան տէր Սուքիասին. յաղաւթս [յիշեցէք]:

Հրատ. Բարխուդարեանց, 222։

296. ԽԱՉՔԱՐԻ վրա, որը եղել է վերոհիշյալ մատուռի մեջ։

Թիւ ՈՂԹ: (1250):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 222։

297. ԽԱՉՔԱՐԻ վրա, նախորդի մոտ.

Ես Գրի[գո]րս, անուցած տէր Նարսի կանգնեցի զ[խ]աչերս ծնողաց իմոց և ննջեցելոց:

Հրատ. Բարխուդարեանց, 222։